

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 72 0 П 030933 16 Рев
Бања Лука, 26.10.2017. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Биљане Томић, као предсједника вијећа, Тање Бундало и Сенада Тица, као чланова вијећа, у правној ствари по тужби тужитеља 1. Б.Б., 2. Б.Б.1, 3. П.Б., 4. С.В., 5. М.С. и 6. Г.В., које све заступа пуномоћник Р.Д., адвокат из Б.Л., ..., против туженог В.Б. из М., кога заступа пуномоћник Д.С., адвокат из Г., ..., ради утврђења, вриједност спора 54.000,00 КМ, и по противтужби туженог-противтужитеља В.Б., против тужитеља-противтужених Б.Б., Б.Б.1, П.Б., С.В., М.С. и Г.В., ради утврђења, вриједност спора 54.000,00 КМ, одлучујући о ревизијама странака против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 72 0 П 030933 15 Гж од 23.02.2016. године, на сједници одржаној дана 26.10.2017. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизије се одбијају.

Захтјев тужитеља за накнаду трошкова ревизионог поступка, на име састава одговора на ревизију у износу од 2.047,50 КМ, се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Градишци број 72 0 П 030933 12 П од 29.05.2015. године, одбијен је тужбени захтјев тужитеља-противтужених (у даљем тексту: тужитељи): да се утврди да је апсолутно ништав уговор о даровању број ОВ-2474/81 закључен дана 01.10.1981. године у Б.Г., између поклонодавца Д.Б., син Д., из М., с једне стране, и поклонопримца В.Б., син Д., из М., с друге стране, којим уговором је дародавац даровао даропримцу некретнине и то кч.бр. 620 поткућница кућа и зграда од 80 м², кч.бр. 620 поткућница, двориште од 5 а, кч.бр. 620 шума површине 1 а и 20 м², кч.бр. 622/4 жица њива површине 14 а и 17 м², све уписане тада у п.л.бр. 57 к.о. М., а сада у п.л. 582 к.о. М. на име даропримца, те да се тужени обавезе да то призна и да трпи да се имовина која је предмет уговора о даровању врати у оставинску масу иза Д.Б. и иста расправи по Закону о наслеђивању; да се утврди да су пок. Д.Б., син Д., и пок. М.Б. рођ. Т., кћи А., стекли у браку као брачну течевину некретнине уписане у п.л.бр. 582 и п.л. 57 к.о. М. и то кч.бр. 620 кућа и зграда површине од 80 м², шума 5. класе у површини од 120 м², двориште у површини од 500 м², кч.бр. 622/4 жица, са површином од 1417 м², кч.бр. 621/1 поткућница, њива 6. класе у површини од 298 м², 621/2 поткућница, њива 6. класе у површини од 458 м², 622/1 жица, кућа и зграда у површини од

90 м², њива 6. класе у површини од 2804 м² и к.ч.бр. 622/3 њива 6. класе у површини од 1777 м², са 1/2 дијела, те да се тужени обавезе да то призна и да трпи да се ова пресуда проведе кроз катастарски операт у п.л.бр. 582 и 57 к.о. М. тако што ће се као власници уписати брачни другови Д. и М.Б. са по 1/2 дијела, а потом да се предметне некретнине расправљају у оставинском поступку у складу са Законом о наслеђивању; да се тужени обавезе да тужитељима исплати по 4.000 ЕВРА, протувриједност у КМ, што износи по 7.823,30 КМ на име наследног дијела новца иза пок. мајке М.Б., са законском затезном каматом почев од 21.08.2010. године па до исплате, као и захтјев за накнаду трошкова парничног поступка. Одбијен је и противтужбени захтјев туженог-противтужитеља (у даљем тексту: тужени) да се утврди да је стекао право власништва на складишту саграђеном на парцелама к.ч.бр. 622/3 и к.ч.бр. 621/2, уписане у п.л.бр. 57 к.о. М., грађењем, са земљиштем испод складишта и земљиштем за редовну употребу објекта, те да се тужитељи обавезу да то признају и да трпе да се тужени упише са 1/1 дијела у катастарском операту и земљишној књизи. Одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 72 0 П 030933 15 Гж од 23.02.2016. године жалба тужитеља је одбијена и првостепена пресуда, у оспореном одбијајућем дијелу одлуке о тужбеном захтјеву, је потврђена. Истовремено, одбијена је и жалба туженог и означена првостепена пресуда, у одбијајућем дијелу одлуке о противтужбеном захтјеву и дијелу одлуке о трошковима поступка, је потврђена.

Благовремено изјављеном жалбом другостепену пресуду, у дијелу одлуке о тужбеном захтјеву, побијају тужитељи, због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи или да се нижестепене пресуде „пониште“ и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење.

Изјављеном ревизијом и допуном ревизије другостепену пресуду, у дијелу одлуке о противтужбеном захтјеву, побија тужени због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права, са приједлогом да се побијана пресуда укине и предмет врати на поновно суђење.

У одговору на ревизију тужитеља, тужени предлаже да се изјављена ревизија одбије као неоснована, који приједлог стављају и тужитељи у одговору на ревизију туженог.

Ревизије нису основане.

У овој парници је одлучивано о тужбеном захтјеву тужитеља: да се утврди да је ништав уговор о поклону број ОВ-2474/81 од 01.10.1981. године и да се имовина која је предмет уговора врати у оставинску масу иза Д.Б.; да се утврди да су сада покојни родитељи странака стекли у браку некретнине, ближе означене у изреци првостепене пресуде, те да се исте расправе у оставинском поступку иза истих; да се тужени обавезе да им исплати по 7.823,30 КМ, на име наследног дијела новца иза пок. мајке М.Б.. Одлучивано је и о противтужбеном захтјеву туженог да се утврди да је стекао право власништва на складишту саграђеном на парцелама к.ч.бр. 622/3 и 621/2, уписаним у пл.бр. 57 к.о. М..

Одлучујући о захтјевима странака, на темељу резултата доказног поступка, првостепени суд је утврдио: да су Д.Б. (отац парничних странака), као поклонодавац, и тужени, као поклонопримац, дана 01.10.1981. године закључили уговор о поклону број ОВ-2474/81, којим је поклонодавац поклатио поклонопримцу некретнине означене као к.ч.бр. 620, поткућница, кућа и зграда 80 м², к.ч.бр. 620 поткућница, двориште од 5 а, к.ч.бр. 620 шума површине 1 а и 20 м² и к.ч.бр. 622/4 жица њива површине 14 а и 17 м², све уписане у п.л.бр. 57 к.о. М. (сада уписане у п.л. 582 к.о. М.); да је Д.Б. умро 21.12.1995. године; да је рјешењем првостепеног суда број О-169/01 од 07.02.2003. године (правоснажно са 04.3.2003. године), окончан оставински поступак иза оставитеља Д.Б. и за његове законске насљеднике су проглашени супруга М.Б., те синови и кћерке оставиоца (тужитељи и тужени из предметне парнице); да је М.Б. умрла 21.08.2010. године; да је рјешењем првостепеног суда број О-23649/11 од 31.10.2012. године, прекинут оставински поступак иза покојне мајке парничних странака М.Б. и тужитељи су упућени на парницу; да је, на основу уговора о поклону, тужени укњижен као власник на некретнинама у зк.ул.бр. 33 к.о. М. на к.ч.бр. 620 и 622/4; да је рјешењем од 23.10.1984. године о накнадној урбанистичкој сагласности, туженом одобрена адаптација објекта димензија 10 х 6 метара на парцели к.ч.бр. 620 к.о. М., намјене пословни простор-продавница; да је рјешењем број 08/2-361-470/84 од 03.11.1984. године туженом одобрена изградња наведеног објекта, те кориштење истог рјешењем број 08/2-360-92/84 од 15.11.1984. године; да је вјештак геодетске струке З.Г. извршио идентификацију парцела и то к.ч.бр. 620 и к.ч.бр. 622/4, уписане у п.л.бр. 582 к.о. М., који упис одговара зк.ул. бр. 33 к.о. М., са 1/1 дијела на име туженог, парцела означених као к.ч.бр. 621/1, к.ч.бр. 621/2, к.ч.бр. 622/1 и к.ч.бр. 622/3, уписаних у п.л.бр. 57 к.о. М. на име странака са по 1/8 дијела и М.Б. са 2/8 дијела; да на парцели к.ч.бр. 622/1 постоји стамбени објекат површине 90 м² уплаћен у катастарском реферату и помоћни објекат (гараже) површине 131 м² који није уплаћен, док је на парцели к.ч.бр. 620 изграђен стамбено-пословни објекат површине 80 м², који једним дијелом (површина од 6 м²) прелази на парцелу к.ч.бр. 622/1, а на парцели к.ч. бр. 622/3 пословни објекат (складиште) површине 356 м², који једним дијелом (површина 17 м²) прелази на парцелу к.ч.бр. 621/2; да је вјештак грађевинске струке Д.Д. извршио процјену тржишне вриједности некретнина уз опис објеката; да тужитељи живе и раде у иностранству.

На темељу тих чињеница, те утврђујући да су тужитељи, као и њихова сада покојна мајка, која у оставинском поступку иза Д.Б. није тражила издвајање свог дијела на предметним некретнинама по основу стицања у браку, имали сазнања о предметном уговору о поклону, као и да је наступила застара захтјева за утврђење ништавости уговора о поклону, док ће се о захтјеву тужитеља за исплатом новца, као предметом заоставштине, одлучивати у започетом оставинском поступку иза смрти покојне мајке странака М.Б., позивом на одредбе члана 46. Закона о насљеђивању ("Службени гласник Републике Српске" број 1/09, 55/09 и 91/16) и члана 272. став 1. Породичног закона („Службени гласник Републике Српске“ број 54/02 и 41/08-даље: ПЗ РС), првостепени суд је одбио тужбени захтјев тужитеља. Утврђујући, даље, да тужени није доказао основаност свог противтужбеног захтјева, првостепени суд је и овај захтјев одбио.

Одлучујући о жалбама странака, другостепени суд је прихватио чињенична утврђења првостепеног суда уз допуну да је сада покојна М.Б. прећутно прихватила и сложила се са спорним располагањем, у смислу одредаба члана 271. став 1. и 2. ПЗ РС, па да тиме предметни уговор о поклону производи правно дејство. У погледу одлуке о противтужбеном захтјеву, полазећи од одредбе члана 24. став 1. Закона о основним својинско-правним односима („Службени лист СФРЈ“ број 6/80 и 36/90, те „Службени гласник РС“ бр. 38/03), становишта је да изведеним доказима тужени није доказао да је, као градитељ, стекао право власништва на предметном објекту (хали), као и да није доказао површину која служи за редовну употребу тог објекта, па је закључио да је из овог разлога противтужбени захтјев туженог правилно одбијен. Сагласно наведеном, другостепени суд је изјављене жалбе одбио и првостепену пресуду потврдио.

Побијана одлука је правилна и законита.

Ревизионим наводима тужитељи оспоравају правилност другостепене одлуке у дијелу којим је њихов захтјев за утврђење ништавости предметног уговора о поклону одбијен. У овом дијелу захтјев тужитеља је утемељен на тврдњи да је правни предник тужитеља, њихов отац Д.Б., код закључења оспореног уговора о поклону од 01.10.1981. године, располагао и заједничком имовином стеченом у браку са супругом М.Б., без њене сагласности и знања, те да се из тог разлога ради о ништавом уговору о поклону.

Одредбом члана 6. став 2. Породичног закона („Службени лист СР БиХ“ број 21/79 и 44/89), који законски пропис је био на снази у вријеме закључења спорног уговора о поклону, прописано је да се брак заснива, између осталог, на равноправности брачних другова.

Одредбом члана 264. став 2. истог закона прописано је да имовина коју су брачни супружници стекли радом током брачне заједнице, као и приходи из те имовине, чине заједничку имовину. Одредбом члана 265. тог закона прописано је да заједничком имовином брачни супружници располажу споразумно (став 1.) и да својим удјелом у заједничкој имовини један брачни супружник не може самостално располагати нити га оптеретити правним послом међу живима (став 2.).

Одредбом члана 275. став 2. Породичног закона прописано је да се брачни супружници могу споразумјети да се једном од њих повјери управљање и кориштење или само управљање заједничком имовином или њеним дијелом.

Из цитиране законске одредбе несумњиво произлази да је за управљање заједнички стеченом имовином потребан споразум брачних супружника чије постојање није могуће претпоставити, него га је потребно доказати. Под споразумом из одредбе члана 275. став 2. Породичног закона могуће је сматрати и прећутан пристанак једног брачног супружника на правне радње другог супружника под условом постојања сазнања за предузимање тих радњи.

У конкретном случају, оцјеном изведених доказа, другостепени суд је правилно закључио да је М.Б. имала сазнање о предузетим правним радњама њеног супруга Д.Б. и да је прећутно пристала на те радње.

Наиме, између странака није спорно да су сада покојни М.Б. и Д.Б. имали складан брак, те да су имали добар однос са својом дјецом (странкама из предметне парнице) тако што су се о свему међусобно договарали (ове чињенице тужитељи потврђују у наводима ревизије). Спорни уговор о поклону Д.Б. је закључио 01.10.1981. године, а истим је туженом поклонио парцеле (к.ч.бр. 620 и 622/4) на којима се налазила стара кућа, коју је тужени адаптирао и доградио тако што је у приземљу исте оспособио пословни простор (у којем је тужени обављао самосталну дјелатност), док је на спрату био стамбени простор. На сусједној парцели (к.ч.бр. 622/1) родитељи парничних странака су саградили нову кућу (по наводима тужитеља, да би у истој сваки од тужитеља- синова, имао по стан и уз финансијску и физичку помоћ свих тужитеља). С обзиром на њихове међусобне односе, логичан је закључак да је мајци парничних странака било познато да је закључен спорни уговор о поклону. Наведено произлази и из исказа саслушаних свједока Л.Г. и Б.О., који суду наводе да је Д.Б. говорио да ће стару кућу преписати туженом. На исти начин се изјашњавао и свједок Р.В. (супруг тужитељице С.В.), који је суду навео да је Д. обећао да ће стару кућу дати туженом ради отварања пословног простора, а да је то причала и М. Од закључења спорног уговора па до смрти Д. (21.12.1995. године) је прошао дужи временски период, у којем је тужени обављао радове на адаптацији и доградњи старе куће, те је по завршетку радова у пословном дијелу обављао дјелатност самосталне трговинске радње, а са породицом становао на спрату, што је у прилог предњем закључку. Поред тога, у оставинском поступку иза Д.Б., који је окончан рјешењем првостепеног суда број О-169/01 од 07.02.2003. године, имајући у виду расправљену заоставшину (превасходно укупну површину парцела које су ушле у оставинску масу), логично је закључити да је М.Б. знала за предметни уговор о поклону (није приговарала обиму заоставштине, није тражила поништење уговора), без обзира на чињеницу да је била неписмена (коју тужитељи потенцирају у ревизионим наводима).

Стога све наведено има значај прећутне сагласности М.Б. у односу на спорно располагање закључењем уговора о поклону, па се не могу прихватити ревизиони наводи тужитеља да из доказне грађе не произлази предњи закључак. С обзиром на резултате доказног поступка, поготово се не могу прихватити њихови ревизиони наводи да је код закључења уговора о поклону Д.Б. „мислио да потписује уговор о закупу“.

Према томе, правилан је закључак другостепеног суда да је М. имала повјерења у свог супруга Д. и да му је уз сазнање и сагласност повјерила управљање и располагање заједничком имовином, па тако и у односу на спорно располагање (уговор о поклону).

Стога је, супротно ревизионим наводима тужитеља, правилно одбијен тужбени захтјев за утврђење ништавости уговора о поклону и за враћање предмета уговора у оставинску масу иза Д.Б.

Ревизионим наводима тужитељи изричито не оспоравају правилност побијане пресуде у дијелу којим је одлучено о осталим дијеловима њиховог тужбеног захтјева. Уосталом, како је одбијен тужбени захтјев за утврђење ништавости уговора о поклону и за враћање предмета уговора о поклону у оставинску масу, произлази да тужитељи нису активно легитимисани да траже да се утврди која је имовина стечена у браку њихових родитеља (парцеле које су биле предмет уговора о поклону), док су остале означене парцеле из захтјева, већ расправљене у оставинском поступку иза Д.Б.. При томе, треба имати у виду да М.Б. није оспоравала обим оставинске масе иза смрти свог супруга, да није тражила поништење уговора о поклону, нити је тражила издвајање свог дијела по основу стицања у браку. У односу на дио захтјева за исплату износа од по 7.823,00 КМ, нижестепени судови правилно налазе да ће спорни новчани износ (који је мајка парничних странака оставила послије своје смрти) бити расправљен у наставку оставинског поступка.

Тужени, наводима из ревизије, неосновано спори правилност побијане пресуде у дијелу којим је одлучено о противтужбеном захтјеву.

Противтужбени захтјев туженог за утврђење права власништва на складишту саграђеном на к.ч.бр. 622/3 и 621/2 је заснован на тврдњама да је предметно складиште саградио својим радом и средствима. Наводи противтужбе су оспорени од стране тужитеља, који су у одговору на противтужбу навели да су, по међусобном договору парничних странака, на тим парцелама требале бити саграђене гараже, у коју сврху су туженом из иностранства слали паре, али да је он без њихове сагласности на наведеним парцелама саградио складиште. Како тужени у правцу доказивања основаности противтужбеног захтјева односно доказивања испуњености законских услова за стицање права власништва по основу грађења на туђем земљишту фактички није ни изводио доказе (осим идентификације спорних парцела по вјештаку геометру, те исказа самог туженог, што није довољно), то нису основани ревизиони наводи да је тужени ради доказивања основаности противтужбеног захтјева извео бројне доказе. Тиме је правилан закључак нижестепених судова, који је супротно ревизионим наводима образложен, да тужени није доказао наводе противтужбе, као и да није доказао које земљиште служи за редовну употребу објекта. Стога је, примјеном правила о терету доказивања, противтужбени захтјев правилно одбијен.

Како, дакле, ревизионим наводима странака није доведена у сумњу правилност побијане пресуде, у дијелу којим је одлучено о тужбеном захтјеву, као и у дијелу одлуке о противтужбеном захтјеву, те како нису почињене повреде поступка о којим овај суд води рачуна пос службеној дужности, то је изјављене ревизије ваљало одбити, примјеном одредбе члана 248. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 - даље: ЗПП).

Захтјев тужитеља за накнаду трошкова ревизионог поступка, на име састава одговора на ревизију у износу од 2.047,50 КМ, је одбијен, јер се не ради о нужном трошку у смислу одредбе члана 387. став 1. ЗПП.

Предсједник вијећа
Биљана Томић

За тачност отправака овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић